

1 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Σχετίζεται με την **εσωτερική σύνδεση** των νοημάτων.
- Σε αυτήν την περίπτωση ψάχνουμε για νοηματικές σχέσεις σε ευρύτερες ενότητες -----
από παράγραφο σε παράγραφο ενός κειμένου.

Συνηθέστερες **νοηματικές σχέσεις**

Χρόνος - τόπος	οι πληροφορίες οργανώνονται με βάση τον χρόνο ή τον τόπο
αρίθμηση -σειρά	οι πληροφορίες οργανώνονται με βάση τη σειρά την αρίθμηση
αιτιολόγηση	η δεύτερη παράγραφος αιτιολογεί το περιεχόμενο της προηγούμενης
αίτιο -αποτέλεσμα	η δεύτερη περίοδος περιέχει τις αιτίες ή τα αποτελέσματα του θέματος που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο
συμπέρασμα	η δεύτερη παράγραφος περιέχει ένα συμπέρασμα που εξάγεται από το περιεχόμενο της προηγούμενης ή των προηγούμενων παραγράφων
Επεξήγηση- παραδείγματα	η δεύτερη παράγραφος επεξηγεί διευκρινίζει με παραδείγματα το περιεχόμενο της προηγούμενης
γενικό -ειδικό	η προηγούμενη περίοδος ή παράγραφος αναφέρεται σε κάτι γενικότερο και η επόμενη σε μία από τις πλευρές του σε μία ειδική περίπτωση αυτού του γενικού θέματος
αντίθεση	η δεύτερη παράγραφος αντιτίθεται νοηματικά στην προηγούμενη ή στις προηγούμενες
προσθήκη	η δεύτερη παράγραφος συμπληρώνει το περιεχόμενο της προηγούμενης με την προσθήκη σχετικών ιδεών
έμφαση	η επόμενη περίοδος αναφέρεται με έμφαση σε ένα θέμα σε μία άποψη που σχετίζεται με το περιεχόμενο της προηγούμενης

ΑΣΚΗΣΗ: Ποια είναι η νοηματική σχέση μεταξύ των δύο παραγράφων;

A) Γεννάται το ερώτημα : τι είδους βιβλία πρέπει να διαβάσει ένα παιδί; Πρώτα – πρώτα, εξωσχολικά βιβλία. Υπάρχει πληθώρα τέτοιων βιβλίων, με προσεγμένη χρήση της γλώσσας παράλληλα με ένα ενδιαφέρον περιεχόμενο για παιδιά διαφόρων ηλικιών. Βιβλία ελληνικά ή και μεταφρασμένα από άλλες γλώσσες σε καλές μεταφράσεις και καλά Ελληνικά. Ό,τι διαβάζεις χωρίς το άγχος των εξετάσεων παίρνει άλλη μορφή και λειτουργεί διαφορετικά. Το απολαμβάνεις, γιατί είναι η επιλογή σου να το διαβάσεις.

Το δεύτερο που πρέπει να επιδιωχθεί είναι η επαφή των παιδιών με τον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο: το διάβασμα εφημερίδων και περιοδικών. Η ζωντανή πραγματικότητα που καλείται να εκφράσει η γλώσσα περνάει αναγκαστικά μέσα από τα καθημερινά γεγονότα που περιγράφει ο Τύπος. Η ποικιλία των κειμένων που περιέχονται σε μια εφημερίδα αφήνει στον αναγνώστη - μαθητή περιθώρια για ποικίλες επιλογές. Το ίδιο και τα περιοδικά.

(Γ. Μπαμπινιώτης, Μάθε παιδί μου γράμματα, από τον ημερήσιο Τύπο, διασκευή)

Νοηματική Σχέση (Ν.ΣΧ.).....

ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΙΤΙΟΛ.).....

B) Σε μία κοινωνία ανδροκρατούμενη και σκληρή, στην αρχαιότητα, υπήρχε λιγοστός χώρος για τις γυναίκες. Για τον λόγο αυτόν, τα δικαιώματά τους ήταν ανύπαρκτα. Άραγε, ήταν σε θέση να γνωρίζουν τι σημαίνει ο όρος «δικαίωμα»; Μπορεί ναι, μπορεί και όχι.

Προχωρώντας στον Μεσαίωνα, τα πράγματα ήταν ακόμη πιο δύσκολα. Καθώς μελετά εκείνη την εποχή, ο μέσος άνθρωπος του σήμερα είναι σχεδόν πεπεισμένος ότι η θέση της γυναίκας στα χρόνια εκείνα ήταν υποβαθμισμένη και άθλια. Ζούσαν την πλήρη δυστυχία και ψυχική εξαθλίωση.

Τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα παρουσιάστηκε κάποια εξέλιξη. Στην πραγματικότητα, μόνο κατά τα χρόνια του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού εξέχοντες στοχαστές και σημαίνοντες φιλόσοφοι αρχίζουν να υποστηρίζουν τα δικαιώματα των γυναικών και να αναζητούν επιχειρήματα και τεκμήρια υπέρ της ισότητας των φύλων...

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ

Γ) Μετά τη διάσπαση του ατόμου και την πραγματοποίηση της πρώτης επανδρωμένης πτήσης στη Σελήνη πραγματοποιήθηκε ένα σπουδαιότερο, μεγαλύτερο επίτευγμα (=κατόρθωμα): η πλήρης αποκωδικοποίηση του γενετικού υλικού ενός ανθρώπινου ζεύγους χρωμοσωμάτων.

Όχι αδικαιολόγητα, καθώς άνοιξε ο δρόμος για να ριχτεί άπλετο φως στα μυστικά σοβαρότατων ασθενειών, όπως της λευχαιμίας, της σχιζοφρένειας και ορισμένων καρδιακών παθήσεων. Το κυριότερο είναι ότι υπάρχει η ελπίδα να απαλλαχτεί η ανθρωπότητα από το σύνολο των κληρονομικά μεταβιβαζόμενων (=μεταφερόμενων) νόσων, συμπεριλαμβανομένου και του καρκίνου.

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ

Δ) Η θανατική ποινή είναι απολύτως ακατάλληλη ως αναποτελεσματική. Γιατί ο δράστης που τελεί τα βαριά εγκλήματα, αυτά που απειλούνται με τη θανατική ποινή, είτε τα διαπράττει σε κατάσταση ακραίας συναισθηματικής έκρηξης είτε τα τελεί με μεγάλη ψυχρότητα, «επαγγελματικά», είτε, τέλος είναι πρόσωπο διανοητικά καθυστερημένο, ώστε να μην είναι σε θέση να σταθμίσει σοβαρά τις οποιεσδήποτε συνέπειες.

Έχει, μάλιστα, διαπιστωθεί ότι η ύπαρξη της θανατικής ποινής και η εκτέλεσή της, όχι μόνο δεν ενισχύει το γενικό πνεύμα σεβασμού προς την ανθρώπινη ζωή, αλλά απεναντίας το υποσκάπτει. Διότι καλλιεργεί στην κοινή γνώμη, με το εντυπωσιακό παράδειγμα της Πολιτείας, μια νοοτροπία που σχετικοποιεί την ηθική αξία της ανθρώπινης ζωής, με το να δικαιώνει την αφαίρεσή της σε ορισμένες περιπτώσεις.

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ

Ε) [14449] Να περιγράψεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται νοηματικά οι δύο παράγραφοι

Μεγάλη συζήτηση έχει πραγματοποιηθεί στον χώρο της διδασκαλίας των γλωσσών ως προς τις θετικές συνέπειες που έχει η χρήση των υπολογιστών στην παραγωγή γραπτού λόγου. Ακόμη, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί στην ανάλυση νέων μορφών γραπτού λόγου, οι οποίες έχουν σχέση με το γράψιμο στα περιβάλλοντα της σύγχρονης¹ αλλά και της ασύγχρονης² επικοινωνίας. Όμως, πολύ μικρότερη βαρύτητα έχει δοθεί στις επιπτώσεις που προκύπτουν από την ευρεία υιοθέτηση των υπολογιστών ως μέσων παραγωγής γραπτού λόγου στις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες.

Επίσης, είναι γνωστές οι συζητήσεις που διεξάγονται τόσο σε επιστημονικούς κύκλους όσο και στον Τύπο και αφορούν την ανάδυση και τη χρήση του λατινοελληνικού αλφαβήτου (Greeklish). Τα περισσότερα δεδομένα που διαθέτουμε για το θέμα αυτό προέρχονται από παλιές, σχετικά, έρευνες. Σε πρόσφατη, όμως, έρευνα διαπιστώθηκε πως ένα μεγάλο ποσοστό παιδιών χρησιμοποιεί τα Greeklish. Η διαπίστωση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αν λάβουμε

υπόψη ότι τα παιδιά αυτά εξοικειώθηκαν με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών μετά από το 2000.

¹ Η σύγχρονη επικοινωνία πραγματοποιείται όταν τα άτομα επικοινωνούν ή συνεργάζονται μέσω διαδικτύου σε «πραγματικό χρόνο», δηλ. την ίδια χρονική στιγμή.

² Η ασύγχρονη επικοινωνία πραγματοποιείται σε οποιονδήποτε χρόνο. Παραδείγματα τέτοιας επικοινωνίας είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τα μηνύματα κ.ά.

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ

ΣΤ) Ο προφορικός είναι κυρίως λόγος απροσχεδίαστος, επειδή, πολύ συχνά διαμορφώνεται τη στιγμή που εκφωνείται υπό την πίεση του χρόνου και του ακροατή. Γι' αυτό τον λόγο εμφανίζει συχνά συντακτικά ατελείς και ανολοκλήρωτες προτάσεις. Αντίθετα, ο γραπτός λόγος είναι κυρίως λόγος προσχεδιασμένος, αφού ο συγγραφέας του έχει συνήθως μεγαλύτερη άνεση χρόνου, ώστε από πριν να σκεφτεί και να οργανώσει το γραπτό του, να το ελέγξει, να το διορθώσει και, αν χρειαστεί, να το ξαναγράψει. Γι' αυτό ο γραπτός λόγος εμφανίζει συνήθως ολοκληρωμένες συντακτικά προτάσεις.

Μια άλλη διαφορά μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου εντοπίζεται στη δυνατότητα επαφής μεταξύ πομπού και δέκτη. Στον προφορικό συνομιλιακό λόγο το κείμενο, την ίδια στιγμή που παράγεται από τον πομπό, προσλαμβάνεται από τον δέκτη, ο οποίος συχνά είναι παρών στον ίδιο χώρο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να υπάρχει ακουστική και οπτική επαφή μαζί του.

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ

Ζ) [14465] Η εφηβική ηλικία είναι μια περίοδος που χαρακτηρίζεται από γρήγορη σωματική αύξηση και ραγδαίες βιοσωματικές αλλαγές, έντονη συναισθηματικότητα και άλλα. Αλλαγές υφίστανται σε όλους τους τομείς, βιοσωματικό, νοητικό τομέα, συναισθηματικό και κοινωνικό.

Όσον αφορά τον κοινωνικό τομέα, η τάση για ανεξαρτητοποίηση από την οικογένεια και για συμμόρφωση προς την ομάδα των ομηλίκων φθάνει στο αποκορύφωμά της. Ο έφηβος νιώθει έντονη την επιθυμία να ανεξαρτητοποιηθεί από τους γονείς, γεγονός το οποίο γίνεται αιτία συχνών προστριβών, έως και διακοπής της επικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδιού. Παράλληλα, η επιθυμία του εφήβου για κοινωνική αποδοχή οδηγεί στην τυφλή, πολλές φορές, συμμόρφωση και υποταγή στην ομάδα των συνομηλίκων.

Ν.ΣΧ.....

ΑΙΤΙΟΛ